

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Всі галузі знань</i>
Спеціальність	<i>Всі спеціальності</i>
Освітня програма	<i>Всі освітні програми</i>
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній / весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити ЄКТС / 60 год.: Лекційних занять: 18 год. Практичних(семінарських) занять: 18 год. Самостійна робота студентів: 24 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, МКР</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: викладачі кафедри філософії Семінарські заняття: викладачі кафедри філософії</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Культурологія» дає можливість системно досягнути культурні надбання людства, феномен культури як середовище реалізації та саморозкриття людини.

Метою навчальної дисципліни є формування знань щодо основних питань теорії культури та етапів розвитку історії культури, що сприяє вдосконаленню особистості.

Предметом дисципліни є дослідження феномену культури й соціально-культурні процесів, що звернені до світоглядних потреб сучасної людини, розкривають множинність форм її адаптації до оточуючого світу із збереженням особливостей людського існування – самореалізації особистості.

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступних компетентностей:

- здатність до виявлення закономірностей розвитку історії світової культури як культуротворчого процесу;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- поглиблення фундаментальних загально-освітніх і професійних знань у здобувачів вищої освіти;
- здатність творчо користуватися набутими знаннями в професійній діяльності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Дисципліна «Культурологія» є вибірковою та викладається на другому курсі.

Для того щоб розпочати вивчати дисципліну «Культурологія» достатньо мати природничо-наукові знання й знання, розуміння основних етапів всесвітньої історії й бути ознайомленим з творами світової та вітчизняної художньої літератури в межах програми середньої школи.

Освітній компонент «Культурологія» має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших освітніх і наукових галузей. Її вивчення може бути спрямоване на розвиток особистісного потенціалу, на формування/підсилення соціальних навичок (soft skills) у здобувачів вищої освіти, поглиблювати фундаментальні загальноосвітні і профільні знання студентів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теорія культури.

Тема 1.1. Предмет культурології як науки.

Тема 1.2. Основні школи й напрямки культурології.

Розділ 2. Історія культури.

Тема 2.1. Первісна культура.

Тема 2.2. Культура Давнього Сходу.

Тема 2.3. Антична культура.

Тема 2.4. Культура західноєвропейського Середньовіччя.

Тема 2.5. Західноєвропейська культура доби Відродження.

Тема 2.6. Західноєвропейська культура Нового часу та доби Просвітництва.

Тема 2.7. Західноєвропейська культура XIX – початку XXI ст.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базовий:

1. Гриценко Т.Г. Культурологія. Навчальний посібник. 3-тє видання, К., 2019, 392 с.
<https://studentbooks.com.ua/content/view/129/46/>
<http://textbooks.net.ua/content/view/6360/50/>
2. Конспект лекцій з навчальної дисципліни “Культурологія” для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: Г. А. Сигида. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2020. – 82 с.
http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/6047/1/Lecture_notes_discipline_Cultural_science.pdf
3. Культурологія. Курс лекцій. Ю. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло, О. Манякіна. К.: Ліра-К. 2021. 216 с.
http://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/2765/3/np_kulturologia_kurs_lektsyi.pdf
4. Культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. В.М. Пічі. - Львів : Магнолія , 2017. - 375 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Picha_Volodymyr/Kulturolohiiia.pdf
5. Новітній термінологічний словник з культурології і мистецтвознавства : навчальний посібник / Савельєв В.П., Повторєва С.М. 2-е видання. Львів : Видавництво "Новий Світ-2000", 2020, 302 с.

Додатковий:

1. Король Д. О. Деякі спостереження щодо проблематики дослідження культури і цивілізації / Д.О. Король // Наукові записки НаУКМА. Теорія та історія культури. - Том 191. - 2017. – С. 5-12.
<https://philpapers.org/archive/KOR-18.pdf>

2. *Культурологія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є. Конверського. Харків: Фоліо, 2013. – 863 с*
<https://textbook.com.ua/kulturologiya/1590680522>
3. *Культурологія: хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та сем. занять/ уклад. : К.В. Кислюк, Г. Д. Панков. — Київ : Кондор-Видавництво, 2017. — 176 с.*
4. *Музальов О.О. Культурологія : навчальний посібник для учнів, студентів і викладачів. – Львів, 2012. – 185 с.*
<https://lib.iitta.gov.ua/4990/1/%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B213-30-1.pdf>
5. *Основи культурології: опорний конспект лекцій : навч. посіб. / уклад.: Овчаренко А. О., Самойленко Л. Я., Ткаченко В. П. ; за ред. Овчаренко А. О., Самойленко Л. Я., Ткаченко В. П. – 2-е вид., – Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2016. – 424 с.*
http://eprints.cdu.edu.ua/560/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%EF%BF%BD%2582_%D0%BE%D0%B2%EF%BF%BD%2587%D0%B0%EF%BF%BD%2580%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_2016.pdf

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для вирішення конкретних навчальних завдань використовуються наступні методи навчання:

на лекціях:

словесні – розповідь, пояснення, коментування, бесіда, дискусія, диспут, дебати;

наочні – ілюстрування, демонстрування;

практичні – аналіз ситуацій, наведення прикладів з життя/професійної діяльності.

на семінарських заняттях:

словесні – робота з підручником/посібником/допоміжною літературою (реферування, огляд, цитування), підготовка доповідей, пояснення, коментування, бесіда, дискусія;

наочні – ілюстрування, демонстрування;

практичні – аналіз ситуацій, конспектування, наведення прикладів з життя/професійної діяльності, написання есе.

Лекційні заняття

Розділ 1. Теорія культури.

Тема 1.1. Предмет культурології як науки.

1. Поняття культура. Історія уявлень про культуру
2. Основні підходи до вивчення культури.
3. Сутність культури.
4. Функції культури.
5. Структура культури: типи культури, рівні культури.
6. Типологія культури.
7. Культура та цивілізація.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5.

Тема 1.2. Основні школи й напрямки культурології.

1. Психоаналітична культурологічна концепція (З. Фройд, К.-Г. Юнг).
2. Ігрова концепція культури (Й. Гейзинга, Х. Ортега-і-Гасет, Е. Фінк).
3. Культура як сукупність знакових систем (К. Леві-Строс, М. Фуко).

4. Символічна культурологічна концепція (Е. Кассирер).
5. Культура як продукт історії в концепції «осьового часу» К. Ясперса.
6. Ціннісна культурологічна концепція.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Розділ 2. Історія культури.

Тема 2.1. Первісна культура.

1. Періодизація первісної культури.
2. Особливості первісної культури як початку культурогенезу:
  - початок антропогенезу та соціогенезу;
  - характеристика культурних наслідків розвитку людської свідомості (мова, лічба, писемність, міфологічний світогляд, первісні форми релігії та релігійного культу, табу, первісні форми мистецтва);
  - початок трудової діяльності та її особливості (основні розподіли праці, значення «неолітичної революції»).

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.2. Культура Давнього Сходу.

1. Загальна характеристика культури Давньої Месопотамії.
2. Загальна характеристика культури Давнього Єгипту.
3. Загальна характеристика культури Стародавньої Індії.
4. Загальна характеристика культури Стародавнього Китаю.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.3. Антична культура.

1. Загальна характеристика та періодизація Античності.
2. Особливості Крито-Мікенської культури та «гомерівського» періоду.
3. Епоха Архаїки як час становлення давньогрецької культури.
4. Культура грецької класики.
5. Елліністична культура.
6. Загальна характеристика та досягнення культури Стародавнього Риму.
7. Значення античної культури.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.4. Культура західноєвропейського Середньовіччя.

1. Періодизація, загальна характеристика та особливості розвитку культури Середньовіччя.
2. Роль християнства у культурі Середньовіччя.
3. Середньовічна філософія.
4. Середньовічне мистецтво.

5. Феномен середньовічного лицарства.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.5. Західноєвропейська культура доби Відродження.

1. Загальна характеристика доби Відродження.
2. Розвиток наукової та технічної думки епохи.
3. Титани італійського Відродження.
4. Мистецтво Відродження.
5. Реформація: ідеї та основні напрями.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.6. Західноєвропейська культура Нового часу та доби Просвітництва.

1. Соціально-економічні та наукові передумови формування культури Нового часу.
2. Наукова революція XVI-XVII століття та її значення для становлення світоглядної картини світу.
3. Видатні представники доби Просвітництва та їх основні ідеї.
4. Мистецтво XVII та XVIII століття: основні напрями.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.7. Західноєвропейська культура XIX – початку XXI ст.

1. Основні тенденції культурного розвитку у XIX – початку XXI століть.
2. Зміна ціннісних орієнтирів людини техногенної цивілізації; загальна характеристика глобальних проблем.
3. Феномен масової культури та її характерні риси.
4. Мистецтво XIX століття: основні напрями.
5. Мистецтво XX століття: основні напрями.
6. Особливості мистецтва постмодернізму.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять мають сприяти засвоєнню теоретичного матеріалу з курсу «Культурологія», набуттю навичок застосування основних принципів, методів та форм пізнавального процесу у професійній (науково-дослідницькій) діяльності. Основні завдання циклу практичних занять полягають у тому, аби студенти оволоділи практикою ведення дискусійного обговорення теоретичних питань і проблем, набули навички публічних виступів.

Розділ 1. Теорія культури

Тема 1.1. Культура як об'єкт культурологічного аналізу.

1. Багатозначність поняття «культура».
2. Структура культури.
3. Типологія та історія культури.
4. Поліфункціональність культури: характеристика основних функцій культури.
5. Культура та природа. Людина як єдність природного та культурного.
6. Співвідношення культури та цивілізації: характеристика основних підходів.

Доповідь:

1. *Традиції та новації в культурі.*
2. *Матеріальна та духовна культура*
3. *Діалог культур та національна ментальність.*
4. *Масова та елітарна культура.*

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 1, 2, 3, 4, 5.

Першоджерела:

- Швейцер А. Культура і етика // Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012. — 621 с. — Електронний ресурс. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/94459-albert-shveytser-1875-1965.html>
- Шпенглер О. Присмарк Європи. Нариси морфології і світової історії // Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012. — 621 с. — Електронний ресурс. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/94451-osvald-shpengler-1880-1936.html>

Тема 1.2. Характеристика шкіл й напрямків культурології.

1. Психоаналітична концепція культури (З. Фройд, К.-Г. Юнг).
2. Ігрова концепція (Й. Гейзинга, Х. Ортега-і-Гассет, Е. Фінк).
3. Культура як сукупність знакових систем (К. Леві-Стросс, М. Фуко).
4. Особливості символічної культурологічної концепції (Е. Кассирер).
5. Ціннісна культурологічна концепція.
6. Концепція культури як продукту історії К. Ясперса.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Першоджерела:

- Гейзинга Й. Homo ludens // Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012. — 621 с. — Електронний ресурс. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/94454-yogann-geyzinga-1872-1945.html>
- Кассирер Е. Дослідження людини. Вступ до філософії культури // Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2012. — 621 с. — Електронний ресурс. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/94258-ernst-kassirer-1874-1945.html>

Розділ 2. Історія культури.

Тема 2.1. Первісна культура як «дитинство» людства.

1. Поняття «міф». Міфологічний світогляд як основа первісної культури.
2. Первісні форми релігії.
3. Первісні форми мистецтва: живопис, скульптура.
4. Особливості первісної архітектури.
5. Значення первісної культури.

Доповідь: Міфологічний образ «світового дерева» як модель світобудови.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.2. Досягнення й особливості культури Давнього Сходу.

1. Досягнення культури Давньої Месопотамії: загальна характеристика.
2. Досягнення культури Давнього Єгипту. Особливості міфології, релігії та мистецтва.
3. Досягнення культури Давньої Індії: особливості релігійно-філософських систем та мистецтва.
4. Досягнення культури Давнього Китаю: особливості релігійно-філософських систем та мистецтва.

Доповідь:

- *Схід та Захід як два типи культур.*
- *Чудеса світу, створені на Давньому Сході.*

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.3. Антична культура як підґрунтя європейської культури.

1. Досягнення культури Стародавньої Греції:
  - 1.1. Міфологія та релігія.
  - 1.2. Література.
  - 1.3. Філософія.
  - 1.4. Театр.
  - 1.5. Олімпійські ігри.
  - 1.6. Скульптура та архітектура.
2. Досягнення культури Стародавнього Риму: загальна характеристика.
3. Значення античної культури для розвитку європейської культури.

Доповідь:

- *Чудеса світу, створені в античну добу.*
- *Античні «крилаті висловлювання» та їх значення.*

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.4. Особливості культури західноєвропейського Середньовіччя.

1. Періодизація Середньовіччя та загальна характеристика середньовічної теоцентричної картини світу.
2. Християнство та його вплив на мистецтво європейського Середньовіччя.
3. Романський і готичний стиль в архітектурі.
4. Куртуазна культура, лицарська культура.
5. Середньовічна філософія та література.

Доповідь:

- *Карнавальна культура Середньовіччя.*
- *Культура Візантії.*
- *Культура Київської Русі.*

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.5. Досягнення культури західноєвропейського Ренесансу.

1. Характеристика ренесансної картини світу. Гуманізм та антропоцентризм.
2. Титани Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонарроті, Сандро Ботічеллі.
3. Мистецтво доби Відродження:
  - 3.1. живопис;
  - 3.2 архітектура;
  - 3.3 скульптура;
  - 3.4 література.

Доповідь:

- *Книгодрукування у добу Відродження.*
- *Великі морські подорожі та їх значення (Колумб, Васко да Гама, Магелан).*
- *Філософія та наука доби Відродження.*

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.6. Особливості західноєвропейської культури Нового часу та доби Просвітництва.

1. Наукова революція XVII століття.
2. Раціоналізм як відмінна риса наукового пізнання Нового часу.
3. Основні напрями західноєвропейської літератури XVIII ст.
4. Основні напрями образотворчого мистецтва XVII - XVIII ст.
5. Філософські пошуки доби французького Просвітництва: основні представники та ідеї.

Доповідь:

- *Бах, Гете, Моцарт, Свіфт як величні митці та виразники духу свого часу.*
- *Етика та етикет Нового часу.*

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

Тема 2.7. Досягнення західноєвропейської культури XIX – початку XXI ст.

1. Особливості західноєвропейської культури XIX ст.: загальна характеристика.
2. Особливості західноєвропейської культури XX ст. – початку XXI ст.: загальна характеристика.
3. Техногенна цивілізація: характеристика глобальних проблем.
4. Особливості масової культури.
5. Характеристика основних напрямів західноєвропейського мистецтва XIX століття:
6. Характеристика модерністських течій та особливостей постмодерністського мистецтва.

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1, 2, 3, 4, 5.

Додатковий: 2, 3, 4, 5.

6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Засвоєння змісту дисципліни «Культурологія» разом із аудиторними заняттями передбачає виконання студентами самостійної роботи з метою самоконтролю знань та підготовки до занять. Систематична самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу, акцентує увагу на головних проблемах тем, що вивчаються.

Самостійна робота студентів передбачає:

1. підготовку усних відповідей за тематикою семінару;
2. підготовку до участі у обговоренні питань семінарів;
3. опрацювання першоджерел;
4. підготовку до модульної контрольної роботи.
5. підготовку до заліку

З дисципліни «Культурологія» передбачена навчальним планом МКР.

Питання до МКР - ч. 1. Теорія культури:

1. *Предмет та завдання культурології.*
2. *Культурологія і соціально-гуманітарні дисципліни.*
3. *Концепція культури Л. Уайта.*
4. *Історичний розвиток уявлень про культуру.*
5. *Проблема визначення поняття “культура”: основні напрями.*
6. *Структура культури.*
7. *Матеріальна та духовна культура.*
8. *Поняття традиції та інновації.*
9. *Масова та елітарна культура.*
10. *Функції культури.*
11. *Типологія культури.*
12. *Лінійні концепції культурного розвитку: основні риси.*
13. *Циклічні концепції культурного розвитку.*
14. *Культура та цивілізація: співвідношення понять.*
15. *Теорія розвитку цивілізацій А. Тойнбі.*
16. *Культурно-історичні типи за М.Я. Данілевським.*
17. *Цивілізація як заключна стадія розвитку культури (О. Шпенглер).*
18. *Основні школи культурології: загальна характеристика.*
19. *Культура як сукупність знакових систем (К. Леві-Строс, М. Фуко, Ж. Лакан).*
20. *Психоаналітичний підхід до вивчення культури (З. Фройд, К.-Г. Юнг).*
21. *Цінність як загальнополагаючий принцип культури за П.О. Сорокіним.*
22. *Концепції ігрової культури (Й. Гейзінга, Х.-Ортега-і-Гассет, Е. Фінк).*
23. *Культура та історія. Теорія К. Ясперса про „осьовий час“.*
24. *Захід та Схід як два типи культури.*

Питання до МКР - ч. 2. Історія культури:

- 1. Особливості первісної культури.*
- 2. Поняття „міф” та особливості міфологічного світогляду (тотемізм, анімізм, фетишизм, магія).*
- 3. Єгипетська цивілізація: характерні риси.*
- 4. Культура Месопотамії: характерні риси.*
- 5. Культура Давньої Індії.*
- 6. Досягнення давньокитайської культури.*
- 7. Особливості культури Стародавньої Греції.*
- 8. Давньогрецьке мистецтво (театр, література, скульптура, архітектура).*
- 9. Особливості культури Стародавнього Риму.*
- 10. Історична доля античної культури та її спадщина.*
- 11. Культура західно-європейського Середньовіччя.*
- 12. Західно-європейська культура доби Відродження.*
- 13. Культура Нового часу.*
- 14. Модернізм у мистецтві наприкінці XIX та XX столітті.*
- 15. Особливості постмодерної культури.*

Політика та контроль

7. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекцій, семінарських занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання певних позитивних результатів вивчення дисципліни.

Вагома частина рейтингу студента формується через активну участь у заходах на семінарських заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати студенту бали у семестровий рейтинг.

Пропущені контрольні заходи

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість виконати контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання заліку в основну сесію.

Повторне написання контрольної роботи не допускається.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестровий контроль з дисципліни «Культурологія» передбачений у вигляді заліку, тому PCO включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру.

Основними видами навчальних занять є лекція і семінарське заняття. Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних і штрафних балів.

Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру у процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента «Культурологія».

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях	72	8	9	72
2	МКР (2 год.) (МКР може складатися з двох частин по 1 год. кожна)	28	28 (14 x 2)	1 (2)	28
Всього					100

Якщо здобувач не виконав або не з'явився на МКР, його результат оцінюється у 0 балів.

Результати поточного контролю регулярно заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» АС Електронний кампус.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Робота на семінарських заняттях:

Ваговий бал – 8. Максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює 8 балів × 9 видів робіт = **72 бали**.

До видів робіт відносяться: відповіді на семінарах, участь у обговоренні питань семінарів; опрацювання першоджерел.

- Відповіді на семінарських заняттях та участь у обговоренні питань семінарів. Ваговий бал – 8. Кількість відповідей - **8**. (Максимальна кількість балів - 64).
- Опрацювання першоджерел. Ваговий бал – 8. Кількість опрацювань першоджерел (есе) - **1** (Максимальна кількість балів - 8).

Чотири рівні оцінювання:

“відмінно” – повна відповідь (не менше 95% потрібної інформації) – студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обгрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях — **8 балів**;

“добре” – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – **7-6 балів**;

“задовільно” – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації), студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності - **5 - 4 бали**;

“незадовільно” – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – **3-0 балів**.

2. Виконання модульної контрольної роботи:

Ваговий бал - **14**. Загальна кількість балів 28 (може бути дві частини МКР)

Модульний контроль (максимальна кількість балів за одну частину МКР складає 14):

14 балів – “відмінно”, – повна, чітка, викладена в певній логічній послідовності відповідь на поставлені питання, що свідчить про глибоке розуміння суті питання, ознайомлення студента не лише з матеріалом лекцій, але й з підручником та додатковою літературою; висловлення студентом власної позиції щодо дискусійних проблем, якщо такі порушуються у питанні; студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу.

12-13 балів–“добре”, не зовсім повна або не достатньо чітка відповідь на всі поставлені питання, що свідчить про правильне розуміння суті питання, ознайомлення студента з матеріалом лекцій та підручника; незначні неточності у відповідях.

10-11 балів–“задовільно”, відсутність відповіді на певні питання, або неправильна відповідь на них, що свідчить про поверхове ознайомлення студента з навчальним матеріалом або значні похибки у відповідях.

0-9 балів– “незадовільно”, тобто незасвоєння окремих тем.

Відповідь на тестове завдання з варіантами відповідей оцінюється у такому ж процентному відношенні.

За результатами заходів поточного контролю здобувачів проводиться календарний контроль, порядок проведення якого визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського».

Календарний контроль реалізується шляхом визначення рівня відповідності поточних досягнень (рейтингу) здобувача встановленим і визначеним в РСО критеріям. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни (освітнього компонента) є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю. Незадовільний результат двох календарних контролів з освітнього компонента не може бути підставою для недопущення здобувача до семестрового контролю з цього освітнього компонента, якщо здобувач до початку семестрового контролю виконав усі умови допуску, які передбачені РСО.

Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання та моніторинг виконання графіка освітнього процесу здобувачами.

Критерії оцінювання календарного контролю

Термін атестації	Перша атестація 7-8 тиждень семестру	Друга атестація 14-15 тиждень семестру
Критерій: поточні досягнення (рейтинг)	≥ 15 бали	≥ 30 балів

Результати календарного контролю заносяться викладачем у модуль «Календарний контроль» Електронного кампусу.

Заохочувальні бали передбачені за виконання творчих робіт з дисципліни (наприклад, участь у факультетських, інститутських олімпіадах з культурології, участь у конкурсах робіт тощо).

Штрафні бали передбачені за відмову від відповіді на контрольні запитання з теми семінару і невиконання запропонованих на семінарському занятті контрольних завдань (експрес-опитування, тестів). Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Семестровий контроль: ЗАЛІК

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу. Форма проведення семестрового контролю комбінована (усна + письмове тестування). Перелік тем та питань, які виносяться на семестровий контроль, критерії оцінювання визначаються силабусом.

Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи в семестрі, якщо має підсумковий рейтинг за семестр не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умови допуску до заліку: рейтинг ≥36 б.

Не виконані умови допуску → Не допущено.

< 60 балів → залікова к/р +співбесіда.

≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо). Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р +співбесіда.

Залік проводиться в період останніх двох тижнів теоретичного навчання у семестрі, як правило, на останньому за розкладом занятті з навчальної дисципліни «Культурологія». Результати

контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни в семестрі. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтингову оцінку 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Якщо оцінка, отримана за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача, за рішенням кафедри, скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи (письмова) + співбесіда.

Максимальна сума балів складає **100**.

Сума балів переводиться у систему оцінювання згідно з таблицею.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів після ознайомлення з результатом, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

9. Додаткова інформація з дисципліни.

Орієнтовний перелік питань до заліку:

1. Предмет та завдання культурології.
2. Культурологія і соціально-гуманітарні дисципліни.
3. Концепція культури Л. Уайта.
4. Історичний розвиток уявлень про культуру.
5. Проблема визначення поняття "культура": основні напрями.
6. Структура культури.
7. Матеріальна та духовна культура.
8. Поняття традиції та інновації.
9. Масова та елітарна культура.
10. Функції культури.
11. Типологія культури.
12. Лінійні концепції культурного розвитку: основні риси.
13. Циклічні концепції культурного розвитку.
14. Культура та цивілізація: співвідношення понять.

15. Теорія розвитку цивілізацій А.Тойнбі.
16. Культурно-історичні типи за М.Я. Данілевським.
17. Цивілізація як заключна стадія розвитку культури (О. Шпенглер).
18. Основні школи культурології: загальна характеристика.
19. Культура як сукупність знакових систем (К. Леві-Строс, М.Фуко, Ж. Лакан).
20. Психоаналітичний підхід до вивчення культури (З.Фрейд, К.-Г. Юнг).
21. Цінність як загальнополагаючий принцип культури за П.О. Сорокіним.
22. Концепції ігрової культури (Й.Хейзінга, Х.-Ортега-і-Гасет, Е.Фінк).
23. Культура та історія. Теорія К. Ясперса про „осьовий час”.
24. Захід та Схід як два типи культури.
25. Особливості первісної культури.
26. Поняття „міф” та особливості міфологічного світогляду (тотемізм, анімізм, фетишизм, магія).
27. Культура Стародавнього Єгипту: характерні риси.
28. Культура Месопотамії: характерні риси.
29. Культура Давньої Індії.
30. Досягнення давньокитайської культури.
31. Особливості культури Стародавньої Греції.
32. Давньогрецьке мистецтво (театр, література, скульптура, архітектура).
33. Особливості культури Стародавнього Риму.
34. Історична доля античної культури та її спадщина.
35. Культура західно-європейського Середньовіччя.
36. Західно-європейська культура доби Відродження.
37. Культура Нового часу.
38. Модернізм у мистецтві наприкінці ХІХ та ХХ столітті.
39. Особливості постмодерної культури.

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання «Сікорський», сервіс «Google Classroom». Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни і засвоєння матеріалу використовуються сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (наприклад, «Zoom»), електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram, google документи).

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, к. філос. н. Костроміною Г.М. та старшим викладачем, к. філос. н. Бабіною С.І.

Ухвалено на засіданні кафедри філософії (протокол № 15 від 29.01.2024 р.)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 5 від 29.02.2024 р.)